

SLOVENSKI

UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi pol in velja za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr.

|| Za oznanila se plačuje od navadne verstice, če se našteje enkrat, 10 kr., dvakrat 14 kr., trikrat 18 kr.

Štev. 22. V Mariboru 20. novembra 1877. Letnik V.

Naš namen in cilj, naš trud in delovanje, naši vspehi in nevspehi.

Skoro bode 5 let že, odkar izdajamo „Slovenskega učitelja“, in 4 leta, odkar se je za slovenski Štajer posebno „učiteljsko društvo“ osnovalo. Obhajati bi torej smeli že petletnico svojega obstanka in svojega delovanja, ako bi povoljne okoliščine nam to dovolile. Ker pa naše razmere niso take, da bi še celó petletnico z veseljem praznovati mogli, zato hočemo pa namesto kakove veselice napisovati samo nekoliko verstic, v katerih se bomo ozerli na minulo petletno dobo. Povedali ne bomo sicer nič novega, nič mikavnega, nič veselega; kar bomo povedali, to je vsem domoljubnim, bistroumnim in pomnijim čitateljem našim uže znano. Besede naše bodo imele le ta namen, da se značajni slovenski učitelji v svojih načelih uterdé, ali da se omahljivi naši sobratje prepričajo o čistoti naših namenov. V razjasnenje sledečih besed, naj že zdaj povemo, da z izrazom „naši“ nameni, „naš“ trud mislimo v prvi versti vse domoljubno slovensko učiteljstvo, v drugi versti pa osobito slovensko-štajersko učiteljstvo in posebej še naše društvo, njegov odbor in njegov organ. —

Mladenči po Slovenskem, ki so se bili učiteljskemu stanu posvetili, tega večinoma prvotno niso storili iz onega čisto pravega, vzvišenega namena, po katerem bi si bili ta težavni stan izvolili iz ljubezni do domovine, iz ljubezni do večjega duševnega in gmotnega napredka svojih rojakov Slovencev. Dijak se je podal in se podá še zdaj navadno le iz tega vzroka v učiteljišče, da pride po hitrejem in ložjem potu do „kruha“. Sicer so skoro vse študije le radi „kruha“, a največ velja to o šolanju po učiteljiščih. Toda samo šolanje učiteljevo se verši le radi „kruha vsakdanjega“, pri učiteljski aktivni službi

pridejo pa nehoté na dan vsi plemenitejši nagibi, kakoršnih skoro pri nobenem stanu ni takó jako opaziti, vsaj v toliki meri ne, nego pri učiteljskem stanu. — Ako ima učitelj le nekoliko plemenito serce, sposobno za boljše, za lepe ideje, ljubeče svojega bližnjega; gotovo ne bo opravljal svoje službe mehanično, gotovo ne bo hodil v šolo samo zato, da si prisluži svoj vsakdanji kruh. Takih učiteljev ni po Slovenskem obilo, kateri so le na videz učitelji, kateri le mehanično svojo službo opravljajo, tako namreč, da le videzno vstrežajo nekaterim „formam“, katerih pobliže imenovati niti nočemo niti smemo. — Velika večina — vsaj tako se nadjamo — slovenskih učiteljev zadobi, kedar je v djavnosti, pravo ljubezen do svojega stanu, do slovenske svoje dece, ali v obče do duševnega napredka Slovencev. Z eno besedo: Slovenski učitelji postanejo večinoma v svoji aktivni službi domoljubi, in to domoljubi avstrijski v starem pravem pomenu te besede, a še posebej domoljubi slovenski v onem pravem pomenu, kakor ga že mnogo let slovenske novine rojakom svojim priporočajo. Domoljubni slovenski učitelji so pa imeli in imajo še sledeči namen. Težavno svojo službo opravljajo vestno 1. radi obče znanega vzroka, da priživé sebe i svojo družino, a 2. pa radi tega, da koristijo s tem posebno še svojemu ubogemu narodu, kateremu hočemo s svojimi slabimi močmi vsaj nekoliko k boljšemu blagostanju, k večji omiki pripomoči. Domoljubni slovenski učitelji izpeljujejo lepo se glaseče nove šolske postavbe z vednim ozirom na potrebe slovenskega ljudstva, na njegovo posebnost, na narodnost njegovo, jezik in šege njegove. Slovenski učitelj vzreja svojo deco v 1. versti tako, da bode si ona, kedar odraste, ložje svoj kruh služila in to v svojej lepej domovini, kjer je zakopan še marsikateri zaklad, katerega najti in izkopati mu kaže domoljubni slovenski učitelj. On ne izreja torej slovenske dece v tako zvane „kosmpolite“, kateri ne poznajajo nobene prave domovine, in se ravnaajo le po pregovoru: „ubi bene, ibi patria“, on jim marveč gorko priporoča avstrijsko domoljubje in jih tako uči, da bodo kot pošteni in morda tudi kot zavedni Slovenci tudi v svojej ožjej domovini lahko shajali. Taka vzreja, opirajoča se vsikdar tudi na kerščanska načela, je namen slovenskega učitelja v šoli. Zunaj šole pa ima on tudi svoj namen, kajti on kot razumen in omikan mož ne stori ničesar brez namena. In kaj je njegova svrha zunaj šole? Kaj če družega biti, nego podučevanje, omikovanje odraslih ljudi, odstranjevanje slabih pojmov, slabih navad, škodljivih vraž, napak pri kmetijstvu in dr. Kako smo pa slovenski domoljubni učitelji delovali, da bi bili svoj namen dosegli. O našem trudu v šoli tu nečemo govoriti, to je itak vsakemu bodisi strokovnjaku ili nestrokovnjaku znano. Trud učiteljev v šoli je odvisen od zmožnosti učiteljeve, od njegove ljubezni do mladine, od truda in metode njegove. No, teh reči ne bomo,

tu razpravljali, ker odviše od učiteljeve osebe. Govorili bomo o stanu slovenskih učiteljev, o njih združivanji v skupščine, društva ter o njih javnem delovanji, o njih slovstvenih delih in dr. Pri tem pa se moramo nehoté ozreti nekoliko v zgodovino slovenskega šolstva. Že pred 25 leti vidimo se truditi za slovensko šolstvo vnetega našega domoljuba duhovskega stana, g. Andr. Einšpieler-ja v Celovcu, ki je v letih 1850., 51. in 52. izdajal prvi slovenski šolski list. V tej in poznejši dobi do svoje prerane smerti si je pridobil neprecenjenih zaslug za slovensko šolstvo pokojni slovenski biskup Slomšek, od katerega imamo prve slovenske šolske knjige. Za njih izposlovanje od vlade je blagi domoljub naš imel neznanski trud, njih izdelovanje stalo ga je gotovo tudi obilo požertvovalnosti. Kakor je bil velik trud tega „pervega slovenskega pedagoga“, katero ime se mu po vsej pravici prideva, tako je bil tudi njegov vspeh izversten. Ni čuda tudi, kajti bil je Slomšek goreč prijatelj slovenske mladine, kakor spričujejo vsi njegovi spisi, bil je delaven mož, a poleg tega združeval je v svoji osebi upljivno službo škofijskega šolskega nadzornika in pozneje je zavzemal častno mesto škofijsko. Pomislimo li, kak vspeh bi dan danes imeli c. kr. deželni šolski nadzorniki ali c. kr. deželni predsedniki sami po Slovenskem, ako bi začeli slovenske šolske knjige spisovati in je v šole vpeljevati. Vpljiv takih gospodov na slovenske učitelje bi bil sigurno velik, njih vspeh velikansk in veselje slovenskih domoljubov neizmerno. Je pač velik in za nas žalosten razloček med dobo v letih 1850—1860 in dobo novo šolsko od l. 1870—1880. V prvi so veljavni možje: Slomšek, na Štajerskem, dr. Močnik na Kranjskem in Rudmaš na Koroškem kot višji deželni šolski nadzorniki slovenske šolske knjige spisovali in je v šole vpeljevali; v poslednjem so enaci gospodje: Rožek, Pirker, dr. Gobanc žalibog drugačnega delovanja. Kako slovensko knjižico za šolo si prederzne spisati in jo priporočevati samo kakov borni učitelj na kmetih, čegar vspehi so pa nasproti protivnemu vpljivu čisto majhni, skoro bi rekel, taki, kakor bi se muha slonu vpirala.

(Dalje prih.)

O pohvali in kazni.

Učitelj ima pri vzrejanji ali podučevanji mnogo pripomočkov. V prvi vrsti med temi je tudi pohvala in kazen. S pohvalo in kaznijo učitelj otroška serca napeljuje k dobremu, in jih odvrta od hudega. Tudi država in vsaka posamesna družina rabi pohvalo in kazen, zakaj bi tudi šola ne odgojevala in ne podučevala s temi pripomočki? Otroci ne morejo še previditi naravnih nasledkov kakega dobrega ali slabega djanja, da bi tedaj že samostojni pravo uganili. V daljnem pomenu

se pa pohvala in kazen delite v naravno in samovoljno. Naravno plačilo in naravna kazen za kako djanje so dobri ali slabi nasledki, ki sledé za temi ali unimi djanji. Naravno plačilo in naravna kazen tedaj niste v učiteljevi roki, temuč ste v tesni zvezi z otroškimi djanji, postavim: Ako učenec ne stori tega, kar se mu je ukazalo, ga že vest peče (če še ni preveč pokvarjen), da ni storil svoje dolžnosti, in tú ima že dovolj naravne kazni. Samovoljna pohvala in kazen pa ste popolno sami za se, in niste gotovi nasledek kakega djanja. Ako, p., učitelj učenca pri laži vjame in ga za to, kakor si bodi, kaznuje, je taka kazen samovoljna kazen. Previden odgojnik svoje učence naj raji opominja in jim kaže naravne dobre ali slabe nasledke posamesnih djanj in le redkokrat rabi samovoljno pohvalo in kazen. Prav pogostoma naj učencem na serce polaga, kako zeló mladini koristi, da se pridno uči in lepo obnaša, ter naj ne žuga prevečkrat s svojimi samovoljnimi kaznimi. Polagoma naj otroke napeljuje, da dobro delajo največ iz ljubezni do dobrega in zavoljo dobrih nasledkov, ki jih ima dobro djanje, in da se bodo hudega varovali zato, ker je hudo zoper božjo in naravno postavo in zavoljo slabih nasledkov, ki pridejo za slabim djanjem.

Ako bi se učenci pridno učili in lepo vêdli le zavolj tega, da bi jih učitelj hvalil, ali da bi se njegovi kazni odtegovali, storili bi tako svojo dolžnost le v pričo njega in le toliko časa, dokler so pod njegovim varstvom. Taki učenci so potem, ko stopijo v javno življenje, le malo vredni, kajti niso vajeni, da bi iz pravega, blagega namena dobro delali in hudo opuščali. Na drugi strani treba je učitelju paziti, da otroške zasluge vselej prav sodi, kar je pri velikem številu učencev prav težko, kajti nemogoče je skoro učitelju, da bi v prenapolnjeni šoli kmali dobro poznal zmožnosti, temperamente in druge okoliščine vseh učencev. Prav malokrat torej pravično sodimo in menda ni ga učitelja, da bi ne bil še nikdar kakega učenca po krivem sodil. Učence, zapazivši krivico, to zeló boli, in pri takih okoliščinah le na videz pravo storé; pravega namena pa nimajo, in niso odkritoserčni. Ravno v tej reči si učitelji dostikrat pregrešimo, da se otroci le prilizujejo in hlinijo; kajti v sercu so največkrat drugačni. Modri odgojnik rabi tedaj največkrat le naravno pohvalo in kazen, samovoljno pa le v teh le slučajih: 1. ako je otroška pamet še tako plitva, da otrok še ne more spoznati naravnih nasledkov; 2. ako je otroška volja preslaba, da bi naravna pohvala in kazen kaj teknila; 3. če je treba, da otroci nagloma kaj storé. Kedar je treba kaj težkega hitro izvršiti, naj učitelj obljubi, kdor bode storil to pa to, dobi za to kako darilo, in gotovo se mu spolni ta želja. Ako bi pa učitelj le sploh povdarjal, kako bi bilo to pa uno pravo, bi to storili le nekteri posebno zmožni in pridni učenci. Samovoljna pohvala

in kazen ste v šoli potrebni, toda učitelj jih mora prav izbirati. Ni pa vse eno, kako se ravna s pohvalo in kaznijo. Treba se je pri tem ravnati po posebnih pravilih, da se ne zgreši prave poti in da ta sredstva pred svoj namen dosežejo; kajti neprividno ravnanje v tej reči dostikrat škoduje dobri reči. Najpervo si priporoča pravičnost. Le zasluge, pridnost in kar si je otrok z lastno močjo privojskoval — to naj se hvali in poplačuje; zmožnosti ali talentov naj učitelj nikdar ne plačuje. Nasproti pa naj se kaznuje le hudobno serce, navlaščna lenoba in prederzna porednost; mladostna lahkomiselnost, zlasti, če ni pogostna in nezadolžena šibkost, naj se prizanaša. Pri pohvali in kazni naj bode učitelj tudi dosleden, da ravna enako, po nekaki splošni ali naravni in pravični postavi in naj približuje samovoljne pohvale in kazni naravnim, tako namreč, da samovoljnosti in prostosti odgojiteljeve ne morejo otroci na en hip spoznati. Tako so učili nekteri pedagogi. Niemeyer pa je zoper to načelo; on pravi, da naj se otrok kar naravnost samovoljno, pa pametno kaznuje; kajti on meni, da so tudi samovoljne kazni otrokom le naravna potreba, sej si otroci pri igrih sami kazni nalagajo. Lažnjiveca, — da razložim z zgledom — se naravno tako kaznuje, da se mu odtegne zaupanje, nenaravno bi bilo, še vedno zaupati mu in drugače ga kaznovati. Priporoča se tudi po eni strani nekoliko enakomirnosti pri pohvali in kazni; ta je v tem, da učitelj brez vzroka ne opušča hvale ali kazni, kedar otroci to ali uno zaslužijo. Nekteri kaznujejo takrat, kedar so nevoljni, čeravno otroci niso zakrivili njihove jeze, in hvalijo tedaj, kedar so dobre volje brez ozira na otroške zasluge.

Velika napaka bi tudi bila, ako bi odgojitelj kaznoval in hvalil vse učence po eni meri. Ozirati se je namreč treba na naravo otroških serc, na njihove zmožnosti in na druge okoliščine. Eno in tisto djanje raznoterih otrok ima različno moralčno vrednost. Če učenec, ki je naglega in nemirnega značaja, poškoduje v svoji nagli jezi tovarša, je manjšo kazen zaslužil, nego drugi učenec, ki je premišljeno in iz hudobnega namena isto pregreho zadolžil. Pri pohvali, zlasti pa pri kaznovanji, naj se učitelj varuje, da ne ravna strastno. Strast, jeza, naglost povsod škoduje, zlasti pa pri vzrejevanji, pri najvažnejšem delu.

Pedagog Overberg z določnimi besedami odsvetuje strast posebno pri telesnem kaznovanji. On pravi: „Če zapazite, da se vas jeza prijemlje, odložite kaznovanje, dokler se jeza ne poleže. In ako se vas jeza med kaznovanjem zopet loti, verzite šibo proč, in recite otroku: Čakaj, prevdaril si bom, kaj naj s teboj storim. Idite potem k oknu ali iz šole pred vrata, da se razkačeno serce umiri; potem resno prevdarite, kaj je storiti“. Overberg še na dalje ostro opominja učitelje: „Ako bi učitelj otroka preostro in po krivici kaznoval, in če je krivica vsem

pričujočim otrokom očitna, naj dostane svojo napačnost naglost pred vso šolo“.

Kedar se otroka hvali ali obdaruje, naj bi se opazovala še ta pravila: Ne hvali in ne poplačuj dobrega dela, katero je že otroku samo na sebi prijetno; tako je, postavim, s pobožno molitvejo. Plačilo pa naj ne bodo take reči, katerih sicer ne dovolimo. Pogostoma otroke hvaliti, je zelo nevarno. Pohvale postanejo potem vsakdanja reč, in zgubé svojo veljavo. Učitelj, kteremu je tudi mar za uravnost svojih učencev, pazi, da pohvale ne pospešujejo napuha in prevzetnosti pri otrocih; v tej zadevi je zlasti Niemeyer zoper spominke pridnosti in druge pohvale. Pri kaznovanji pak naj bi se gledalo še na to, da se z veselim srcem in z zaničevanjem nikdar ne kaznuje; žalostno recimo otroku, da je nas sam prisilil, da ga moramo kaznovati; pri telesnem kaznovanji naj bode to vodilo čez vse. S preprostimi, žalilnimi imeni in zaničevalnimi besedami naj učitelj svoje učence zlasti občutljive nikdar ne pita; kajti to se ne spodobi omikanemu človeku, najmanj pa učitelju; verh tega bi bilo tako zmerjanje tudi brez vspeha. Če je učencu zelo žal, da je grešil, in če ni napaka prevelika, naj se ne zvišuje njegova boleest še s posebno kaznijo. Usmiljeno serce učiteljevo, namesto ostrega kaznovanja je imelo dostikrat dobre nasledke. Kakor učitelj pri nauku mora na napredovanje verstoma pazno gledati, tako naj dela tudi kot odgojitelj, kedar hvali in kaznuje. Pri prvi dobro doveršeni nalogi ali sploh od začetka zvesto spolnjenih dolžnostih zadostuje že majhna pohvala; kakor pa otrok v dobrem napreduje, tako naj bode vedno večja zadovoljnost, hvala in darilo od učiteljeve strani. Enako je pri kaznih. S takim ravnanjem se vstreza po eni strani otroški častitjeljnosti, kar ni slabo znamenje, če ravno je več pedagogov zoper to, da otroci po časti hrepené — po drugi strani se pa ohrani strah pred hujšo kaznijo.

Da ne manjka mnogoterih pohval in daril, s kterimi učitelj otrokom veselje napravlja in jih na dalje k dobremu spodbuja, tega ni treba obširno dokazovati. Le na priliko naj navedem, kako učitelj, kot skerbni odgojitelj svoje otroke lahko pohvali: 1. Že kratka ustmena pohvala: „to je prav, ti si priden“ itd. ima svojo vrednost. 2. Veseli obraz, usta na smeh in prijazna beseda je nedolžnim otročičem gotovo prijetno znamenje učiteljeve zadovoljnosti. 3. Učencem naj se delé tudi spominki pridnosti in sicer tako, da se ne razvadijo. Nekteri učitelji pa navadijo nehoté svoje učence, da menijo, svojo nalogo le takrat dobro znati, kedar dobé spominek pridnosti. (Spominki pridnosti imajo to dobro, da starši zvedó, da je bil otrok vprašan, in da je spolnil svoje dolžnosti. Pri pridnih otrocih so spominki nekaka vez med šolo in domačo hišo. Kjer so že dolgo časa navadni, bi staršem ne bilo ljubo, ako bi se naglo odpravili.)

4. Učencu je tudi čast in plačilo za njegov trud in lepo vedenje, če mu učitelj v šoli naloži različne, malenkostne opravke n. pr., da zapisuje to ali uno, za kar nima učitelj časa, kar ga pa ne sme ovirati v drugih dolžnostih. Taki častni uradi za prav pridne učence so mesta (t. j. konci klopi) zglednih učencev in drugih nadzornikov. To so sicer — prav po domače rečeno — otročarije; ali pri otrocih je treba po otročje ravnati. Tega načela se derži g. Wiedemannu, elementarni učitelj v Draždanah, ki je spisal lansko leto knjigo „der Lehrer der Kleinen“, kterej je moto: „Ako hočeš otroke izobraževati, bodi sam med njimi otrok“. Prav po domače pa tudi skoro preveč obširno razlaga ta verli učitelj početni nauk in prvo odgojo v naj nižem razredu. 5. Lepa pohvala je, če učitelj pridne in dobre učence na svoj dom povabi in jim tu napravlja to in uno veselje ali pa jih primerno podučuje. 6. Koristno in tudi veselje za poštene otroke mora biti, če učitelj v poletnem času se grež njimi sprehajati. 7. V nekterih krajih imajo učitelji navado, da učence včasih na njihovem domu obiskujejo. Da je otrokom, ki so blagega serca, ki ljubijo in spoštujejo svoje učitelja, to dopadljivo, je lahko verjetno. 8. Drugi učitelji, menda na Nemškem, imajo tudi to lepo navado, da podajajo roko pridnemu učencu v znamenje svoje zadovoljnosti. 9. Spodbudno je, da učitelj skerbno zapisuje napredke učencev v posamnih naukih in jih večkrat (vsaki mesec) učencem naznanja. To jim je kazalo, po katerem se imajo za naprej ravnati. 10. Poslednjič so pri otrocih v ljudski šoli v največji veljavi darila, zlasti konec šolskega leta; na škodo staršev, v nevoljo staršev in na žalost nedolžnih otročičev so se pri nas odtegnila (v srednjih šolah, kjer jih je manj treba, so se pa še pustila).

Navedel sem nekaj navadnih pohval; naštetih hočem tudi različne kazni in sicer po stopinjah od najmanjše do najhujše. 1. Oster pogled učenikov na nemirnega, porednega, lenega učenca. 2. Precej občutljiva kazen je, če se glasno pred vso šolo imenuje imé nemirneža i. t. d. 3. Še ostreje je, če se učencu samemu kaj prepové ali zapové, kar drugim treba ni, ker niso grešili. 4. Graja; poskuša naj se grajati tihoma, da samo napačni učenec zvé, ali pa očitno pred vsemi učenci, da vsi zvedó. Oboje ima dober vspeh. 5. Nepokojnemu učencu se ukaže, da stoji ali v klopi ali zunaj klopi. (Da naj učenec za kazen kleči, to se menda manj priporočuje; vendar jaz nekterim nemarnim otrokom to velevam.) V splošni metodiki za učitelje in učiteljske pripravnike se klečanje prepoveduje; drugod o tem nisem bral in sam si skor ne morem ne za, ne zoper odločiti. — Postavno klečati dolgo časa je sicer res težavno.¹⁾ 6. Porednega učenca

¹⁾ Klečanje ni spodobno tudi zavoljo tega, ker se navadno le v cerkvi pred Bogom kleči in poklekuje. Ured.

se obderži dalj časa v šoli, kakor druge otroke. 7. Da se ga izključi iz kakega splošnega dela, ki mu je sicer prijetno, n. pr. telovajo, risanje. 8. Da se mu odvzame jed, da se sili, da mora biti doma, namesto da bi se sprehajal po ulicah in drugod. 9. Prav primerna kazen, ki učencu kot vaja v pisanji koristi, je pismena kazen, toda pri tej mora učitelj biti tako natančen, kakor pri domačih nalogah. Da se za kazen kaj na pamet nauče, to je tudi majhno pokorilo. 10. Zglednemu učencu, ki se je spridel, naj se mu odtegne častno mesto. 11. Zeló poredni naj se presede v posebno klop. 12. Zapor na 1 in več ur v šolski izbi in sicer tako, da je učitelj sam pri njih. Brez dela pa učenci med tem časom ne smejo biti. 13. Če otrok večkrat greši, in če druge kazni niso ničesar zdale, zapiše se v — černe bukve. (Pri otrocih so „zlate bukve“ in „černe bukve“ v veliki časti z imenitnim pomenom.) 14. Na zadnje pride pa — telesno kaznovanje — t. j. — šiba. O šibi (zunej te, ki naj udari samo po —, naj se vsako drugo telesno kaznovanje popolnoma opušča) bi imel veliko govoriti. Ker pa je „Tovarš“ šibo že nekterekrati nepristransko sodil, omenim in želim v tej zadevi le to, da bi se rabilo vseh teh trinajst naštetih kazni, in bi se še le potem seglo po — šibi. (X. l. „T.“ I. L.)

Dopisi.

Iz Celovca. Učiteljske preskušnje so se tukaj veršile v drugem terminu t. l. od 29. okt. do 8. novembra. Oglasilo se je 14 učiteljev in 4 učiteljice. Za mestjanske šole so delali 4 učitelji in 1 učiteljica. Slovenci so bili med njimi trije, ki so tudi skušnjo dostali, in sicer sta delala dva za ljudske, eden pa za mestjanske šole iz mat. teh. predmetov.

Slovstvo.

(Prižigalec) — se zove lepa povest, katero je profesor J. Jesenko nedavno na svitlo dal v 2 debelih zvezkih po 500 strani kot ponatis iz „Naroda“. Mična ta povest v lahko razumljivi besedi se razvija po kaj lepih dejanjih. Vsa je operta na prav kerščanska načela ter povdarja delavnost in ponižnost, udanost v božjo voljo in zaupnost v večno previdnost, vnanjo čednost in priprostost in notranjo blagoselčnost in poštenost, skratka rečeno: obširna ta povest povdarja vse kreposti, ki edine storé človeka srečnega. Kar je brezvernemu svetu preklicani „Emil“, to je lahko katoliškim Slovencem „Prižigalec“; prav primerno ime zato, ker ta povest starišem luč prižiga in jim kaže, kako naj svoje otroke obojega spola pametno odgojujejo, da bodo mogli v resnici srečni živeti. Ker nam Slovencem močno primanjkuje leposlovskega berila zlasti za mladi ženski

svet, tako s tem večim veseljem priporočamo „Prižigalca“ svojim bralcem. Kdor si ga misli oskerbeti, dobi ga lahko pri knjigarjih, ki prodajajo tudi Matične knjige. Podviza pa naj se vsak, da ne bo prepozno, ker je založnik zaradi preoblih stroškov dal napraviti le malo iztisov. V Ljubljani „Prižigalca“ prodajajo Giontini, Lercher in Till.

(Službovnik) slovensko-nemški za cesarsko in kraljevsko vojsko po vprašanjih in odgovorih. Del drugi. (Bojna služba.) Sestavil Andrej Komel, c. k. stotnik. Dienst-Reglement slovenisch-deutsch für das kais. und königl. Heer mit Fragen und Antworten. II. Theil. (Feld-Dienst). Z neko pieteto sprejmemo vsako slovstveno delo, katero neumorni pisatelj na vojnem polju na svitlo pošlje; isto tako smo sprejeli tudi njegovo naj-novejšo knjižico z gori navedenim naslovom. O gospodu Komelju se pač mora reči, da ledino orje pred njim neobdelanega polja in to tako srečno, da mu morajo vojaške oblasti za poduk vojakov v službovanji v materinem jeziku hvaležne biti, kakor mu je vsak rodoljub hvaležen, da trebi na omenjenem polju grda tuja moustra iz slovenskega jezika. Dobra misel pisateljeva je bila pa tudi ta, da je „službovnik“ spisal v vprašanjih in odgovorih, kajti ta pot je za poduk dotičnih učencev najboljša; dobra misel pisateljeva pa je bila tudi ta, da je „službovnik“ izdal ob enem v slovenskem in nemškem jeziku, kajti s tem je, kakor Nemeč pravi, zadel „zwei Fliegen mit einem Schlag“; eno s tem, da je svetu pokazal, da ga pri izdavanju njegovih knjig nikakor ne vodi „panslavizem“, — drugo pa s tem, da nevedni zaničevalci slovenščine vidijo, da to, kar Nemeč pové v svojem jeziku, zna tudi Slovenec povedati v svojem. Po tem uvodu naj povemo zdaj še, da knjižica obsega 5 oddelkov, katerih prvi razklada poduk o marših, drugi o taboru, tretji o varstveni službi na marših, četerti o sprednjih poštih, peti o naznanilni službi. Skozi in skozi teče „službovniku“ slovenščina gladko in lično. Pisatelj teh verstic ni vojak, a reči mora, da ga je branje te knjižice jako zanimalo ravno dandanes, ko toliko slišimo in beremo o vojskah. Cena knjižici je 35 kr., ako se naroči pri gosp. izdatelji samem v Vahrn-u pri Briksni na Tirolskem.

Po „N.“

Šolske novice in drobtine.

(Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.) Seja 25. oktobra. Naučnemu ministerstvu se je poročalo o napredkih pri šolstvu leta 1876-77. Sklenilo se je sklicovati okrajne šolske nadzornike k sejam, da se posvetujejo o šolskih zadevah. Dovolilo se je osnovanje kmetijskega nadaljevalnega tečaja pri sv. Petru pri Mariboru. Da bi se osnovala javna ljudska šola v Weinbergu (Ali je to „Vinski verh“ pri sv. Miklavžu? Ured.), to se ni dovolilo. Zavrnile so se pritožbe zoper kazni v šolskih zamudah. Starostno doklado je dobil nadučitelj Mihael Moge.

(Izpred sodnije.) Radi dopisa „iz Gorenjskega“ o bivšemu nadzorniku Kustru v 15. števil. „Uč.“ l. 1876, sta bila tožena: pisatelj (učitelj Ivanetič) in urednik sam. Med tem ko je bil pisatelj od porotne sodnije celjske za nekrivega spoznan, obsojen je bil urednik Lorenc od okrožne sodnije v Celji, kar je sicer že znano našim čitateljem, na 25 gld. globe,

des, da je bil omenjeni dopis iz konfisciranega „Naroda“ ponatisnil. Zoper to obsodo se je bil vložil rekurs ničevosti do najvišje sodnije v Beču. Pri obravnavi 29. septembra t. l. pri tej najvišji inštanci pa rekurs ni obveljal, marveč mora urednik plačati 25 gld. globe ali pa iti 5 dni v zapor. Dobili smo o tem sledeči odlok: Im Namen Seiner Majestät des Kaisers. Der k. k. oberste Gerichts- als Cassationshof hat heute am 29. September 1877 unter dem Vorsitze des k. k. Hofrathes Ritter von Purschka, in Gegenwart der k. k. Hofräthe: Dr. R. v. Keller, Lassnigg, Kramer, Dr. Beck, Dr. R. von Helm und Zink als Richter, dann des kais. königl. Landesgerichtsadjunkten R. von Strobl, als Protokollführers, über die von Karl Lorenz erhobene Nichtigkeitsbeschwerde gegen das Urtheil des k. k. Kreisgerichtes in Cilli vom 14. April 1877 Z. 3483, womit derselbe des Vergehens im Sinne des § 24 P. G. vom 17. Dzbr. 1862 Z. 6 R.-G.-B. de 1863 schuldig erkannt und desshalb nach eben diesem § 24 P.-G. unter Anwendung des § 266 St.-G. zu einer Geldstrafe von 25 fl., und im Falle der Uneinbringlichkeit derselben zur Strafe des Arrestes in der Dauer von 5 Tagen und gemäss § 389 St.-P. 6 zum Ersatze der Kosten des Strafverfahrens verurtheilt wurde, nach der am heutigen Tage durchgeführten öffentlichen Verhandlung, rücksichtlich nach Anhörung des Vortrages des Berichterstatters k. k. Hofrathes Kromer, ferner der in Abwesenheit des Nichtigkeitswerbers verlesenen Beschwerdeausführung desselben, endlich nach Anhörung der Gegenausführung des k. k. Generaladvokaten Ritter von Simonowicz zu Recht erkannt: Die Nichtigkeitsbeschwerde des Karl Lorenz wider das Urtheil des k. k. Kreisgerichtes Cilli vom 14. April 1877 Z. 3483 wird verworfen und derselbe zum Ersatze der allfälligen Kosten des Cassationsverfahrens verurtheilt. —

Gründe.

Der Angeklagte hat seine Nichtigkeitsbeschwerde lediglich auf die im § 281 Z. 9 lit. a und Z 10 St.-P.-O. bezeichneten Nichtigkeitsgründe mit der Motivirung gestützt, dass zum Thatbestande des im § 24 des Pressgesetzes vom 17. Dezember 1862 besprochenen Vergehens auch die Kenntniss das subjektive Wissen des kundgemachten richterlichen Verbotes, oder der erfolgten Beschlagnahme einer Druckschrift unbedingt erforderlich sei; dass jedoch dieses subjektive Erforderniss bei dem Angeklagten nicht zutrefte, indem er von einer derlei vorausgegangenen präventiven Verfügung keine Kenntniss hatte. — Die zur Geltendmachung obiger Nichtigkeitsgründe hier supponirten Voraussetzungen sind jedoch vollends unrichtig. — Denn nach § 238 St.-G begründet schon die gegen ein Verbot vollbrachte Handlung, wenn sie durch das Strafgesetz dafür erklärt wird, ein Vergehen oder eine Uebertretung, obgleich dabei keine, auf wissentliche Uebertretung des Verbots gerichtete böse Absicht mitunterlaufen ist. — Damit im vollen Einklange wird auch im ersten Theile des § 24 Pressgesetzes ausdrücklich bestimmt, dass derjenige, welcher eine Druckschrift ungeachtet des durch richterliches Erkenntniss ausgesprochenen und gehörig kundgemachten Verbotes weiter verbreitet, oder deren Inhalt durch den Druck veröffentlicht, sich eines Vergehens schuldig macht. — In diesem ersten Theile des § 24 wird sohin eine allgemeine Kenntniss des richterlichen Verbotes der Weiterverbreitung schon auf Grund des diesbezüglichen gehörig kundgemachten Erkenntnisses präsumirt, und ein weiterer Nachweis der subjektiven Kenntniss der einzelnen Beteiligten zur Zurechnung des strafbaren Thatbestandes im Sinne der §§ 233 und 238 St.-G. gar nicht angefordert. — Wohl aber erscheint im zweiten Theile des § 24 Pressgesetzes „wer wissentlich eine mit Beschlagnahme belegte Druckschrift weiter verbreitet, oder deren Inhalt durch den Druck veröffentlicht“, — der Beweis des subjektiven Wissens, der Kenntniss von der Beschlagnahme, — zur Zurechnung des Vergehens deshalb nothwendig, weil derlei Beschlagnahmen gewöhnlich nicht kundgemacht werden. Nach dem Obgesagten ist es sohin belanglos, zu dem auch thatsächlich unrichtig und wenigstens ganz ungläubwürdig, dass der Angeklagte als Redacteur der Zeitschrift

„Slovenski učitelj“ in Marburg von der am 9. Juni 1876 erfolgten Beschlagnahme des im Blatte Nr. 131 der Laibacher politischen Zeitschrift „Slovenski narod“ erschienenen Correspondenz-Artikels „iz Gorenjskega“, und von dem hierauf mit Erkenntnisse des k. k. Landesgerichtes Laibach vom 11. Juni 1876 Z. 6181 ausgesprochenen, in der Laibacher Zeitung gehörig kundgemachten Verbote der Weiterverbreitung obgedachten Artikels angeblich gar keine Kenntniss hatte, zumal er diese Kenntniss in seiner Eigenschaft als Redacteur bei nur einiger Aufmerksamkeit doch sehr leicht erlangt haben konnte. — Nachdem nun jene einseitige Präsumtionen aus welchen der Angeklagte die Nichtigkeitseründe des § 281 Z. 9 lit. a und Z. 10 St.-P.-O. folgern will, — als im Gesetze nicht gegründet, oder als thatsächlich unrichtig und belanglos sich darstellten, war die Nichtigkeitsbeschwerde des Angeklagten nach dem ersten Absatze des § 288 St.-G.-O. zu verwerfen und derselbe im Sinne des § 390 St.-P.-O. auch in den Ersatz der allfälligen Kosten des Cassationsverfahrens zu verfallen. — Der k. k. oberste Gerichts- als Cassationshof. Wien, am 29. September 1877. Purschka m. p. Strobl m. p. Für die richtige Abschrift: Der Ober-Director: Weber m. p.

(V zadevi konfiscirane 20. številke) dobili smo ta-le odlok: Erkenntniss. Im Namen Seiner Majestät des Kaisers! Das k. k. Kreisgericht Cilli als Pressgericht hat heute nach Anhörung des k. k. Staatsanwaltes in nicht öffentlicher Sitzung die von der k. k. Bezirkshauptmannschaft Marburg verfügte Beschlagnahme der Nr. 20 der periodischen Zeitschrift „Slovenski učitelj“ vom 20. October 1877 gemäß §§ 488 und 489 St.-P.-O. zu bestätigen und zu erkennen befunden: Der Artikel „Siba zabranjena, pa zapor tudi zabranjen“ in Nr. 20 der genannten Zeitschrift beginnend mit den Worten: „za sibo kot odgojevalno sredstvo“ und endigend mit den Worten: „zastopniki samo le kimali“ begründet den Thatbestand des Vergehens gegen die öffentliche Ruhe und Ordnung nach § 300 St.-G., es werde nach § 493 St.-P.-O. das Verbot der Weiterverbreitung dieser Druckschrift ausgesprochen und nach § 37 des Gesetzes vom 17. December 1862, Nr. 8 R.-G.-B. vom Jahre 1863, die Vernichtung des beanstandeten Artikels in den mit Beschlagnahme belegten Exemplaren verordnet. K. k. Kreisgericht Cilli, am 23. October 1877.

(Ukaz v zadevi slovenskih šolskih knjig.) An den Herrn Oberlehrer Johann Lapajne in Luttenberg. Ueber Weisung des hohen k. k. Landeschulrathes dto. 11. October Z. 5907, wonach der Bezirksschulrath mit aller Strenge darüber zu wachen hat, dass bei dem Schulunterrichte allenthalben nur approbirte Lehrtexte in Gebrauch kommen, wird Ihnen alles Ernstes untersagt fernerhin Ihre der schulbehördlichen Approbation entbehrenden Schulwerkechen den Schülern und Schülerinnen Ihrer Klasse zur Anschaffung zu empfehlen, oder die Anschaffung derselben ihnen freizustellen, oder sie überhaupt Ihrem Unterrichte zum Grunde zu legen, widrigenfalls gegen Sie ob eines solchen vorschrift- und pflichtwidrigen, den Lehrstand herabwürdigenden Gebührens disciplinarisch vorgegangen werden würde. Was Ihnen zur genauen Nachachtung hiemit eröffnet wird. Bezirksschulrath Luttenberg, am 29. October 1877. Der Vorsitzende: Premerstein m. p.

(Ukaz, s katerim se zapor otrok zabranjuje.) An die Schulleitung in N. N. Da es in jüngster Zeit wiederholt vorgekommen ist, dass im Volksschuldienste stehende Lehrpersonen theils in ihren Wohn-, — theils in den Schulzimmern unsittliche Attentate an Schulmädchen verübten und in Folge dessen der strafgerichtlichen Behandlung anheimfielen, sah sich der hohe k. k. Landeschulrath mit Erlass vom 12. Juli d. J., Z. 4898 unangenehm veranlasst, einerseits um derartige Aergernisse erregende Verirrungen möglichst zu verhüten, andererseits um Anlässe, welche zu unbegründeten Verdächtigungen der Lehrer führen können, hintanzuhalten, nachstehende Anordnungen zu erlassen und den Bezirksschulrath

aufzufordern, dieselben in geeigneter Weise und unter thunlicher Vermeidung der Publicität in Ausführung zu bringen. Diesem nach wird in erster Linie allen an Volksschulen thätigen Lehrpersonen untersagt, Schulkinder gleichviel ob Knaben oder Mädchen in ihre Wohnungen zu beschicken und dürfen die Schulkinder in Fällen der Nothwendigkeit nur in Begleitung ihrer Eltern oder deren Stellvertreter in den Wohnungen der Lehrer erscheinen. Ferner haben Leiter mehrklassiger Volksschulen nach Schluss des Tagsunterrichtes sämtliche Schulzimmer zu besichtigen und ihre Schliessung sofort zu veranlassen. Die Schulleiter haben die Aufrechterhaltung der guten Sitte pflichtgemäss strenge zu überwachen.

(Slovensko učiteljsko društvo.) Pri občnem zborn 27. sept. je tajnik poročal: Mnogega vam nimam povedati, ker nismo imeli velikih shodov in dolgih debat, a bile so 3 odboreve seje. V I. seji 2. novembra smo se razgovarjali, bi li bilo mogoče o božičnih praznikih sklicati večjo skupščino slovenskih učiteljev, in določili smo tudi dnevni red namenjenemu zborovanju. Na dnevnem redu II. odboreve seje so bile: a) službina doklada starejšim učiteljem; b) opravilna doklada vodjem na jednorazrednicah in c) denarna kazen in prid ljudski šoli. Sklep je bil: Slavnemu deželnemu zboru naj se pošlje prošnja za priznanje imenovane službine doklade. Odbor je izročil prošnjo poslancu dr. Bleiweisu, in poslanec g. Dežman je nasvetoval o tej peticiji, kakor tudi pri mnogo drugih dnevnih red, a deželni zbor je sklenil, da se pošlje peticija deželnemu odboru. Ta je poslal peticijo dež. sl. svetu, da se o tem izreče. Poglavitna stvar bo menda denarno vprašanje, kajti preverjeni smo, da dotični gospodje priznavajo, kako zelo je opravičena taka prošnja, a vpraša se, kje se bode to vzelo, kje vstelo? K III. seji smo se sešli 2. avgusta, ko smo določili dan občnega zbora in dnevni red tega zborovanja. Biblioteko učiteljskega društva je tudi tu in tam kdo rabil in Spammers Lexikon se še zmirom nadaljuje. Močno bi bilo želeli, da bi se to obširno delo, in tudi nekaj drugih knjig in časopisov vezati dalo. Drugih shodov ali zborovanj ni omeniti; vzroki so nekako ti, da smo udje preveč raztreseni, in večina naših društvenikov je zunaj Ljubljane, kolegi po deželi pa imajo ob četertkih po zimi ponavljalno šolo, tedaj jim ni mogoče v Ljubljano k zborom hoditi. Tako je bilo ob kratkem skromno društveno življenje, kakor so nam čas in okoliščine dopuščale. — Iz blagajnikovega poročila zvemo, da je društvo imelo 47 gl. 44 kr. prihodkov, a troškov 4 gl. 50 kr. za Spam. Lexikon, v gotovini še ostaja 42 gl. 94 kr. Udov šteje društvo še vsikdar toliko, da društvo postavno obstoji, dasiravno so nekateri s svojo letnino na dolgu. Te pa vljudno prosimo, da nam pošljejo zaostalo letnino, da se more račun za preteklo leto skleniti, in da spoznamo, s kako svoto nam je razpolagati. Odbor zaslišavši poročilo želi, da bi se nekateri še osebno vabili, da društvu ostanejo podporniki in udje, a tajnik omeni, da je več takih rodoljubov, ki društvo podpirajo raznim činom, z denarjem in knjigami, a nočejo veljati kot redni udje. Dnevni red. I. točka. „Pomočne knjige za ljudske šole“. O tem obširno poroča predsednik g. Govekar. — Pomočnih knjig res potrebujemo, pisanih v tistem jeziku, v katerem podučujemo. A nastane vprašanje 1. Kdo jih bode pisal; kdo zalagal; in eventuelno, ali bi se smele tudi rabiti? Ker na ta vprašanja nihče ni mogel določeno in odločno odgovorjati, tudi ni bilo daljše debate, a zbor jednoglasno izreka, da so pomočne knjige važno sredstvo za napredek v ljudski šoli in potreba takih knjig pisanih v slovenskem jeziku je tem bolj nujna, ker se na učiteljski podučuje po večem in nemškem jeziku, in nastopni učitelj, da to porabi v svoji šoli, mora si sam pot napravljati (ako je priden in marljiv, sicer pa . . .).

„Tovaris“.

(K učiteljskim izpitom) v Ljubljani ki so se vršili pismeno od 22. do 24. septembra ustmeno od 25. do 28. praktično pa 29. t. m. prišli so bili ti-le učitelji: Za meščanske šole: Ed. Lahajner, začasni učitelj v Loki iz matematično-tehničnih predmetov, Viljem Petraček, lekarnarski po-

močnik v Ljubljani, iz prirodoslova, Anton Žvokelj (Ylchuts Ajiram) zač. uč. v Ribnici, iz jezikoslovnih in zgodovinskih predmetov. Za ljudske šole pa začasni učitelji: Fraue Avser iz Bohinjske Bele, Matija Bartel iz Mehovoga, Pavl Borštnik iz Preloke, Janez Grebenc iz St. Petra pri Postojni, Ferd. Kaliger iz Toplice, Miha Kalan iz Orehka, Fr. Končan od Sv. Ane na Štirskem, Jožef Kragl, učitelj v Waldherjevem zavodu, Fr. Kranjc iz Kojnice na Štirskem, Anton Krachowil iz Kočevske Reke, Janez Kutnar iz Žuženberka, Franc Slane iz Lavboka, Simon Šinkovec iz St. Lamperta, Fr. Žolgar iz Laškega terga, vsi na Štirskem. — Učiteljic se je oglasilo dovet, namreč: Marija Franzl iz St. Vida, Rozalija Gale iz Idrije, Emilija Gusl iz Krškega, Amalija Klančar iz Novega mesta, Friderika Konšek iz Ljubljane, Deziderija Lipold iz Idrije, Pavla Moro iz Trsta, Marija Triller, kandidatinja v Ljubljani, Marija Wessner iz Kostanjevice. Med spraševanjem sta dva učitelja odstopila. Ena učiteljica je dobila spričevalo 1. verste, en učitelj in 5 učiteljic spričevalo 2. verste, 10 učiteljev in 3 učiteljice spričevalo 3. verste, 4 učitelji pa spričevalo 4. verste.

— (Ali je to postavno?) § 39 štajerske postave od 8. febr. 1869 o šolskem nadzorstvu se glasi: „Einer der Landesschulinspektoren muss der slovenischen Sprache vollkommen mächtig sein“. Pitamo zdaj, kdo izmed 3 štajerskih deželnih nadzornikov je slovensčine popolnem zmožen, ali g. Rožek, ali g. Holzinger, ali pa novo imenovani dr. Zindler? Kdo izmed teh ima izpit iz slovensčine za srednje šole, kdo ga ima vsaj za ljudske šole? In vendar nadzorujejo ti gospodje tudi slovenske šole.

(O hervatskih in slovenskih učiteljih) se je nedavno pisalo „Slovenec“ iz Zagrebu: „Če kateri stan, je gotovo dandanes učiteljski poklican, da napreduje sam in pomaga rojakom svojim više, in torej znajte, da je v Zagrebu učiteljsko društvo s posebnim naslovom: „Pedagogijski književni zbor“, katero je na svoje stroške izdalo nedavno že četrto knjigo, tolikanj koristno in potrebno odgojateljem mladine, in sicer: Kratko izkustveno dušoslovje. Sostavil Stjepan Basariček, učitelj kr. preparandije v Zagrebu. Cena 50 sld. Kdor sam skuša, pač vé, kako se znanost v domačem jeziku vse drugače prijema uma in srca, nego znanost učena ali razlagovana v jeziku tujskem. Ker pri nas Hrvatih po šolah vlada jezik domači, naglo spisujejo si verli učitelji potrebne naučne knjige hrvaške. Slovstvo se množi; pomanjkljivosti se popravljajo in dopolnjujejo pri ustmenem podučevanju; učenci pa laže in bolj napredujejo. Kako je pa pri vas Slovencih, posebej pri vaših učiteljih in ljudskih šolah, moških in ženskih učiteljskih, na vadnicah in pripravnicah? Ali ne zategujejo nekteri nalašč na tuje polje? Koliko jih je med učitelji, kateri iskreno podpirajo domače šolsko slovstvo? Časi so se mnogi norčevali sedaj pa naj bi v šolo hodili k našim učitejem ter posnemali — brate Hrvate.“ To so resnične besede. Dasiravno se stavijo od „znane“ strani strašno velike zapreke razvitku naše slovenske šolske literature, s čemur se dela neopravičljiva krivica našemu narodu; vendar bi se naše slovstvo lahko bolje razvijalo, naše knjige lahko bolj razširjevale, ako bi naši učitelji srednjih in ljudskih šol tako zeló mlačni ne bili. V mislih imam pa tu učitelje, kateri se radi ponašajo s svojo narodno značajnosti, kajti onih veteršnjakov ki se radi ljubega groša pridružijo k pomenčevalcam ne omenjam; ti narodni učitelji so se tudi namreč sedanjega nemškega vetra tako ustrašili, in to čisto po nepotrebnem (? Ured.), da si za svoj krajcar ne upajo slovenske knjige kupiti ali je barem priporočati našemu ljudstvu in naši mlačni. Ako bodemo Slovenci taki pašljivi zajci, začelo se bo z nami še bolj pometati. —

(Pritožbe) zoper upljive in rabsodbe šolskih nadzornikov se čujejo tudi že v nemških časopisih. Tako pritožbo, sicer jako pohlevno in boječó, nahajamo v koroškem nemškem šolskem listu, kjer sam urednik pravi, da se učiteljem dajo čutiti samo neprijetnosti službe der-

žavnega uradnika. Res je, po dolžnostih, po obilnem pisarenji, po veliki podložnosti, po ukazovanji in strahovanji smo učitelji že postali nekaki uradniki, in sicer mali mali uradnički, skoro nekakovi uradniški sluge. Po imenitnem poklicu, po omiki, po študijah in po nekdanjih obljubah zaslužimo kaj boljšega. —

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba pri sv. Križu pri Mariboru (Irazr.) s 550 gld. in stan.; nadučiteljska služba v Celnici na Dravi (3razr. š.) s 600 in stan. do 23. novembra na kr. š. svet; učiteljska služba v Št. Lorenecu pri Prožuru (Irazr. š., okraj celjski) s 600 in stan. do konca novembra na kr. š. svet; podučiteljska služba pri sv. Vidu pri Ptujju (3razr. š.) s 440 (330) gld. in 60 gld. za stan. do 20. nov. na kr. š. svet; učiteljska služba pri sv. Andreju v slov. gor. (Irazr. p. in okr. Ptuj) s 550 gld. in stan. do 14. nov. na kr. š. svet; služba podučiteljice v Ljutomeru (4razr. š.) s 560 (420) gld. do 18. nov. na kr. š. svet.

Na Kranjskem: Služba 2. učitelja v Cirknici (2raz. š.) s 400 gld. in stan. do 20. nov. na okr. š. sv. v Logatcu; učiteljska služba v Šmartnu pri Kranju (Iraz. š.) s 450 gld. in stan. do 20. decembra na kr. š. svet.

Premembe pri učiteljstvu po Slovenskem.

Na Štajerskem: G. Ivan Bračič, učitelj v Št. Lorenecu pri Prošinu, je umrl; g. Porekar (učit. kand.) namestni učitelj v Ormužu; gspdčna Marija Formacher, pl. Lilienberg (kandidatinja iz Gradca), podučiteljica v Kozjem.

Na Kranjskem: G. Jak. Inglič, prvi učitelj in ravnatelj v Idriji; g. Val. Žvagen (iz Cirknici) drugi učitelj; gspdčna Amal. Kopšec pa učiteljica ženskih ročnih del ondi; g. Jern. Hočevnar (iz Cernomlja), zač. učitelj v Ternu; gospodična Ter. Drašler (iz Verhnike), učiteljica v Zagorji; g. Jož. Misel, pomožni učitelj v Postenji. Definitivno imenovani: Erker Bog. v Srednji vasi na Kočevskem; gospodična M. Schulz (iz Ptinja), učiteljica na c. kr. vadnici v Ljubljani; gosp. oče Sigm. Jeraj, voditelj deške ljudske šole v Novomestu, je šel v pokoj.

Na Primorskem: Gosp. Ivan Mercina (iz Proseka), učitelj v Materiji; g. Bunc (iz Tolmina), učitelj na c. kr. pripravljevalnici na Proseku; g. Kamušič (učit. kand.), učitelj pri sv. Ivanu (pri Terstu); g. Zorzut (učit. kand.), učitelj v Medani (na Goriškem).

Listnica: G. Iv. pri sv. P. 1 fl. 20 smo uračunili za bukvarnico l. 1877 (primanjkuje še 1 fl. 80), za — Te pa manjka potem še za 76. in 77. leto.

Učiteljska služba

na enorazrednej šoli v Št. Lorenecu pod Prožinom z dohodki III. razreda in stanovanjem se razpisuje.

Prošnje se imajo poslati do konca novembra krajnemu šolskemu svetovalstvu v Št. Lorenecu, pošta Store.

Okrajni šolski svet Celjski, dne 29. oktobra 1877.

Prvosednik: Haas l. r.

Unterlehrerstelle.

An der zweiklassigen Volksschule in Hohenmauthen ist die Unterlehrerstelle mit dem Gehalte der 3. Klasse, freier Wohnung definitiv oder auch provisorisch zu besetzen.

Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 15. Dezember d. J. an den Ortsschulrath Hohenmauthen zu leiten.

Bezirksschulrath Mahrenberg, den 31. Oktober 1877.

1—3

Der Vorsitzende: Rupnik m. p.

V Pragi v založbi Felkl-na in sina (Celetna ulica, č. 30) so izišle po priporočilu „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“:

NOVE RISANKE

s slovenskimi napisi in s prav dobrim, debelim papirjem.

Perva, druga in tretja risanka so pikčaste, četrta ima čisti papir. V 1. risanki so pike 1 cm., v 2.—2 cm., v 3.—4 cm. narazen.

100 kosov velja 4 gld. 50 kr.; posamezni sešitki (s 6 listi) so po 6 kr.

Za slovenske šole jih ima pa v zalogi

Janez Giontini in Fr. Dubois
v Ljubljani. v Ljutomeru.

Zlasti opozorujemo slavne okrajne šolske svete, p. n. gospode šolske ravnatelje in učitelje na naše, izverstne po najnovejših zemljepisnih znanostih uredjene zemeljske krogle (globe), luno- in planetostroje najnižjih cen v slovenskem, hervatskem in serbskem jeziku. Visoko naučno ministerstvo jih je v svojem času kot edino za šolo pripravne priporočilo.

☛ Vzori (obrazci) se na zahtevanje zastoj in franko pošiljajo.

Felkl in sina

9—12

tergovina s papirjem v Pragi.

Podučiteljska služba

na dvorazrednej šoli na Zidanmostu (Steinbrück) z dohodki II. razreda in stanovanjem se razpisuje.

Prošnje se imajo poslati do 28. novembra krajnemu šolskemu svetu.

Okrajni šolski svet Laški, 15. oktobra 1877.

Prvosednik: Haas l. r.

Lepo okinčani obrazci
za
razdelitev šolskih ur
(Stundenplan)

se dobé pri Fr. Dubois-u v Ljutomeru po 10 kr.

Deset knjig za 2 gld.!

Kdor naroči sledečih 10 slovenskih šolskih knjig skupaj in za gotov denar pri „Učiteljskem društvu za slovenski Štajer“ v Ljutomeru, dobi jih samo za 2 gld., namesto za 2 gld. 70 kr.

1) Decker-Lapajne: „Fizika in kemija“	cena 70 kr.
2) Netolička-Lapajne: „Mali prirodopis“	„ 60 „
3) Netolička-Lapajne: „Občna zgodovina“	„ 25 „
4) Netolička-Lapajne: „Mala fizika“	„ 25 „
5) Lapajne: „Geometrija ali merstvo“	„ 24 „
6) Kocen-Lapajne: „Zemljepis“	„ 15 „
7) Kronen-Lapajne: „Pripovedi iz zgodovine Štajerske“	„ 8 „
8) Trnski-Lapajne: „Učitelj Dobrašín“, podučna povest	„ 8 „
9) Lapajne: „Kratek opis Štajerske, Kranjske, Koroške in Primorja“ (1. natis malo iztisov več, 2. pomnožen natis se pripravilja)	„ 15 „
10) Lapajne: „Kranjsko ljudsko šolstvo“ (malo iztisov še)	„ 20 „

2 gld. 70 kr.

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer.“

Za uredn. odgovoren Drag. Lorenc. — J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru.